

Flip je les Nederlands!

We leven in de 21ste eeuw, een tijd waarin sociaal-maatschappelijke structuren grondig veranderen. De sociale ruimte is niet meer beperkt tot ons gezin, onze school, ons dorp. Digitaal staan we voortdurend in contact met de hele wereld. Media als *Twitter*, *Facebook*, *Whatsapp* en *Youtube* vormen een niet weg te denken dimensie in het hedendaagse leven, zowel voor docenten als voor leerlingen. In die dimensie staan we met elkaar in contact, wisselen we dingen uit, communiceren we, leren en creëren we.

De wereld verandert, maar het onderwijs verandert maar langzaam mee. Lang was het zelfs een beetje wantrouwig ten opzichte van digitale ontwikkelingen, waar het in eerste instantie geen raad mee wist. Toch sijpelen juist langs de genoemde media meer en meer voorbeelden binnen van docenten die meegaan met de veranderende tijd en hun leerlingen weten te raken met behulp van digitale media en er zo in slagen om hun lessen leuker en uitdagender te maken.

Een veelgehoorde term in dat verband is *flipping the classroom*, waarbij je al snel denkt aan de duizenden uitlegvideo's die circuleren op *Youtube*. De beweging is ontstaan 'van onderaf', dus bedacht en uitgewerkt door docenten in het veld. Om precies te zijn, gaat het om de Amerikaanse docenten Sams en Bergman. Inmiddels hebben zij velen geïnspireerd en is hun didactische benadering – via 'stemmen' zoals die van Jelmer Evers – ook overgewaaid naar Nederland.

Maar wat is nu eigenlijk *flipping the classroom*? Kort gezegd komt het hierop neer. Gaf de docent vroeger in grote stukken van zijn les frontaal uitleg, waarna leerlingen thuis huiswerk maakten, wordt nu de bekende situatie omgedraaid: uitleg krijgen leerlingen thuis met instructievideo's, huiswerk doen ze in de les. Dit is wat er met 'flippen' wordt bedoeld. Maar het is nog zoveel meer...

Doordat frontale uitleg uit de les werd weggesneden, kregen de eerste, flippende docenten nog meer aandacht voor wat er in de les gebeurde. De twee prevalerende, onderwijskundige modellen van *flipping the classroom* leggen dan ook niet de nadruk op de technologie of op het maken van video's, maar op het leerproces van de individuele leerling. Misschien is dat zelfs wel de echte flip, zou je kunnen zeggen: de aandacht die verschuift van de docent naar de leerling.

Het eerste model, dat van *Flipped mastery* (Sams & Bergman) komt hierop neer: zorg dat leerlingen je video bekijken, meet tussentijds hoe ze ervoor staan en doe daar iets mee (bv. maak groepjes en differentieer naar leerstijl/niveau). Zo ben je onder meer in staat om zwakke leerlingen de persoonlijke begeleiding te geven die ze nodig hebben. Aan de andere kant van het continuüm zijn er de sterkere leerlingen. Aan hen zou je juist veel vrijere opdrachten kunnen geven, waarin zij hun intelligentie en creativiteit de vrije loop kunnen laten.

Een ander model, dat van Gerstein, vertelt ons: maak leerlingen eerst warm voor het onderwerp, roep vragen op, laat ze iets doen, experimenteer... en laat ze daarna zelfstandig, bijvoorbeeld met video's, de lesstof tot zich nemen en verwerken tot iets (blog, eigen video enz.), om tot slot te presenteren wat ze geleerd hebben.

Kortom: het gaat bij *flipping the classroom* maar deels over technologie. Voor een veel groter deel gaat het over leerlingen en onderwijs. Zoals Salman Kahn, de inspirerende ontwerper van duizenden video's die tot in Afrika bekeken worden, hierover zegt: "Teachers use technology to humanize the classroom".

Flipping the classroom is een flexibel en dynamisch model, waar iedereen uiteindelijk op zijn eigen manier invulling aan kan geven. In deze workshop willen we zoveel mogelijk ideeën en voorbeelden aandragen om de deelnemers hiertoe te inspireren. We gaan in op de geschiedenis van het model, de theorie, de voor- en nadelen, voorbeelden van instructievideo's, op het maken van video's en op de didactiek in de les. We zullen het geheel concreet maken met voorbeelden, zoals wij die zelf hebben uitgevoerd voor het vak Nederlands. We besteden daarbij aandacht aan lessenseries die zijn toegesneden op zeer uiteenlopende onderwerpen, zoals 'werkwoordspelling', 'formuleerfouten', 'de sollicitatiebrief', 'het mondeling betoog' en 'examenvaardigheden'. Tot slot is er ruimte voor discussie.